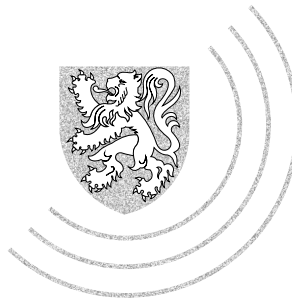

V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **185** (2009-2010) – Nr. 4
ingediend op 7 januari 2010 (2009-2010)

Beleidsnota

Binnenlands Bestuur

2009-2014

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Karin Brouwers
en de heer Marnic De Meulemeester

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
de heer Marc Vanden Bussche;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Güler Turan;
de heer Bart De Wever, mevrouw Lies Jans;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

- 185** (2009-2010) – Nr. 1: Beleidsnota
– Nrs. 2 en 3: Met redenen omklede moties

INHOUD

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	5
1.1. Situering	5
1.2. Strategische doelstellingen	5
1.3. Interne staatshervorming	5
1.4. Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus ...	6
1.5. Hogere bestuursefficiëntie door gebruik elektronische middelen en gegevensdeling	7
1.6. Sterke en verantwoordelijke besturen.....	7
1.7. Efficiënte organisatie van lokale en provinciale verkiezingen in 2012..	8
1.8. Correct taalgebruik en stimuleren van het Nederlandstalig karakter in de Vlaamse Rand	9
1.9. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief	9
1.10. Ondersteunende administratie voor lokale en provinciale besturen.....	9
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	9
2.1. Algemene opmerkingen over en appreciatie van de beleidsnota	9
2.2. Interne Vlaamse staatshervorming	10
2.3. Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus – planlastvermindering	15
2.4. Sterke en verantwoordelijke besturen (samenwerking, gemeentelijke financiën, fiscaal pact, externe audit enzovoort)	17
2.5. Organisatie van lokale en provinciale verkiezingen in 2012.....	22
2.6. Correct taalgebruik en stimuleren Nederlandstalig karakter Vlaamse Rand.....	23
2.7. Ondersteunende administratie voor lokale en provinciale besturen.....	23
2.8. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief	24
2.9. Gebruik van ICT en gegevensdeling	24
3. Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	24
3.1. Interne staatshervorming	24
3.2. Sterke en verantwoordelijke besturen (samenwerking, gemeentelijke financiën, fiscaal pact, externe audit enzovoort)	26
3.3. Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus – planlastvermindering	28
3.4. Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen.....	28

3.5. Benoeming kandidaat-burgemeesters	29
3.6. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief	29
3.7. Gebruik van ICT en gegevensdeling	29
4. Replieken van de commissieleden met antwoord van de minister	29
5. Met redenen omklede moties.....	31

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 1 december 2009 de beleidsnota Binnenlands Bestuur 2009-2014, ingediend door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

1.1. Situering

De *minister* verklaart dat het Vlaamse regeerakkoord het uitgangspunt vormt van deze beleidsnota. Het streefdoel is te komen tot efficiënte en effectieve (lokale) overheden. Dat is van groot belang voor zowel de concurrentiekracht in Vlaanderen als voor de democratie.

Hierop voortbouwend worden er in het kader van het Binnenlands Bestuur twee grote assen uitgezet: de eerste is de interne staatshervorming in Vlaanderen en de tweede het inzetten op sterke en verantwoordelijke lokale besturen.

1.2. Strategische doelstellingen

Bovengenoemde krachtlijnen worden in de beleidsnota uitgewerkt in acht strategische doelstellingen:

- werken aan een interne staatshervorming;
- uitbouwen van een volwaardig partnerschap over grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen;
- hogere bestuursefficiëntie door inzet van elektronische middelen en gegevensdeling;
- streven naar sterke en verantwoordelijke besturen;
- efficiënte organisatie van lokale en provinciale verkiezingen in 2012;
- stimuleren correct taalgebruik en Nederlandstalig karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel;
- binnenlands bestuur in internationaal perspectief;
- ondersteunende administratie voor lokale en provinciale besturen.

De minister gaat vervolgens meer in detail in op deze strategische doelstellingen.

1.3. Interne staatshervorming

De minister streeft naar een vereenvoudigd Vlaams bestuurlijk landschap tegen 2014. In het kader van de subsidiariteit zullen de lokale besturen meer bevoegdheden en autonomie krijgen. De Vlaamse lokale besturen besteden in vergelijking met andere OESO-landen (OESO: Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) veel minder middelen. In het Scandinavisch of het Nederlands model en zelfs in een centralistisch land als Frankrijk beheren de steden en gemeenten een veel groter budget.

De klemtonen voor het beleid zullen worden gelegd door de gemeenten enerzijds en Vlaanderen anderzijds. Voor de provincies zal men evolueren naar een sluitende lijst met grondgebonden bevoegdheden. Men zal zoveel mogelijk met homogene taken werken en evolueren naar twee bestuurslagen per beleidssector. Verder is het de bedoeling de intermediaire structuren te vereenvoudigen. De minister stelt dat er niet minder dan 592 intermediaire structuren bestaan, naast de 308 steden en gemeenten.

In januari 2010 zal de minister een plan van aanpak voorleggen aan de Vlaamse Regering. Intussen zal aan de partners – de steden en gemeenten, de provincies en ook de gouver-

neurs die een coördinerende rol zullen spelen – gevraagd worden voorstellen uit te werken. Het jaar 2010 zal in het teken staan van de studie en het overleg. Ideaal zou zijn om eind 2010 begin 2011 met voorstellen vanuit de regering te komen die men dan kan beginnen implementeren vanaf 2011.

De minister vermoedt dat het een complexe operatie zal worden met verschuivingen van bevoegdheden, middelen en mensen in drie richtingen.

De minister wil een gelijkvormige methodiek hanteren binnen de verschillende beleidsdomeinen. Hij is ervan overtuigd dat de problematiek zich horizontaal aandient en dat het heel vaak de sectoriële wetgeving is die aanleiding geeft tot de zogenaamde verrommeling of het bestuurlijk kluwen.

De minister zal de vrijwillige fusies aanmoedigen via een financiële bonus en hij zal onderzoek laten doen naar nieuwe samenwerkingsverbanden met de steden en stadsregio's. Hij verwijst naar een werkgroep die ter zake een aantal aanbevelingen heeft geformuleerd en ook de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken zou zijn licht over het onderwerp laten schijnen. Al deze initiatieven hebben te maken met de vraag hoe men het omvangrijke bestuurlijke middenveld kan reorganiseren.

De minister merkt nog op dat de term 'verrommeling' uit Nederland afkomstig is en dat de term bij ons is overgenomen door de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP). Het is de ambitie om het drukke bestuurlijke middenveld te vereenvoudigen en te komen tot meer homogene taakomschrijvingen en minder tussenorganen.

Abstractie gemaakt van de grote openbare nutsbedrijven, zou het ideaal zijn als een stad of gemeente nog maar deel zou uitmaken van één tussenniveau. Dat zou de transparantie, controleerbaarheid en de democratie ten goede komen. Allicht is het niet mogelijk de ideale situatie te bereiken maar een sterke vereenvoudiging is wel de ambitie.

1.4. Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus

De minister wil de beleidsprocessen en controleopdrachten van de Vlaamse overheidsdiensten rationaliseren en afstemmen op de lokale en provinciale besturen. Een coördinerende opdracht is weggelegd voor de gouverneurs. Uit contacten met lokale bestuurders blijkt dat een veelgehoorde klacht is dat de gedeconcentreerde Vlaamse overheid vaak niet op één lijn zit en dat de op het terrein aanwezige Vlaamse diensten (mobiliteit, leefmilieu enzovoort) onvoldoende samenwerken en uit één mond spreken. Als de Vlaamse overheid het bestuurlijke middenveld wil hervormen, dan moet de werking van de gedeconcentreerde besturen daar ook op worden afgestemd. Op dit vlak is zoals gezegd een coördinerende taak voor de gouverneurs voorzien.

De minister vindt de planlastvermindering essentieel. Het is de bedoeling dat tegen de start van de volgende lokale legislatuur er nog slechts één plannings- en rapporteringscyclus zou zijn, die ingebed is in een meerjarenplanning. Dat zou een enorme vermindering van de sectoriële planlast (jeugd, leefmilieu, mobiliteit, werk enzovoort) met zich moeten meebrengen. Het is geenszins de bedoeling dat de lokale besturen niet langer planmatig werken. Wel wil de minister dat de lokale besturen planmatig werken met zo weinig mogelijk administratieve overlast. Bij het begin van de legislatuur zou men dan nog maar één planning moeten opmaken waar men dan zelf als verantwoordelijke bestuurders mee moet omgaan, met de controle van de oppositie, met de kiezer als ultieme sanctie en met (een nog op te starten) auditering. De betutteling door de Vlaamse overheid, die per sector vaststelt wat kan en niet kan, zou dan tot het verleden moeten behoren. In dat kader zal er een Planlastendecreet worden ingediend waarin de diverse sectorale regelgevingen moeten worden aangepast.

De minister verklaart dat de koppelsubsidies zullen worden afgeschaft en dat het specifiek toezicht zal worden gerationaliseerd. Wat dit laatste betreft, werd aan het College van Gouverneurs gevraagd een inventaris te maken van alle specifieke toezichtsregels. Voorts bevestigt de minister dat het belfortprincipe zal worden gerespecteerd en kondigt hij een decretaale regelgeving inzake het interbestuurlijk samenwerken aan.

1.5. Hogere bestuursefficiëntie door gebruik elektronische middelen en gegevensdeling

De minister herinnert aan het feit dat men op Vlaams niveau de gehele backoffice eengemaakt heeft. Dankzij het E-govdecreet moeten bedrijven, organisaties en burgers slechts een keer hun data bezorgen aan de Vlaamse overheid. Er werd eveneens een koppeling gemaakt met de federale Kruispuntbank die men ‘verrijkt’ heeft. Het uitgangspunt van de maximale gegevensdeling wil de minister ook gaan delen met de provincies en steden en gemeenten. Proefprojecten op het terrein tonen aan dat dit de efficiëntie en de coördinatie van het beleid enorm kan verhogen.

De minister wil verder met de e-govcel onderzoeken in welke mate bepaalde processen kunnen worden geïnfomatiseerd. In Nederland bijvoorbeeld is het al jaren zo dat de behandeling van bouw aanvragen elektronisch gebeurt. Alle architecten werken er ook met CAD/CAM (CAD: computer-aided design; CAM: computer-aided manufacturing). Er zal ook geïnvesteerd worden in het verzamelen van informatiegegevens, bijvoorbeeld rond fiscaliteit en personeelsaangelegenheden. Met die gegevens kunnen de gemeenten bijvoorbeeld nagaan wat andere gemeenten in gelijkaardige omstandigheden doen en wat daarvan de output is.

Ook voor het faciliteren van het werk van de raadsleden kan informatietechnologie ingezet worden. Zo is het logisch dat de notulen van de gemeenteraad digitaal worden verzonden en raadsleden op digitale wijze gebruik zouden kunnen maken van hun inzagerecht in dossiers van de gemeenteraad.

1.6. Sterke en verantwoordelijke besturen

De nieuwe organieke regelgeving inzake de lokale besturen moet nog op een aantal punten worden geïmplementeerd. Een van de belangrijke punten heeft betrekking op de samenwerking tussen gemeente en OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn). Intussen maakt reeds twee op de drie OCMW-voorzitters deel uit van het schepencollege. De minister wil nu faciliteren dat er tussen die twee instellingen verder samengewerkt wordt en dat er synergieën kunnen ontstaan op vlak van diensten die kunnen samenwerken (personeel, ICT (informatie- en communicatietechnologie), logistiek enzovoort).

Een grote uitdaging voor deze bestuursperiode heeft betrekking op het ontwikkelen van een modern financieel instrumentarium voor de lokale besturen. Zoals in het Gemeentedecreet is bepaald moet de externe audit voor de lokale besturen worden opgericht. Hier zullen zowel voor de Vlaamse als de lokale overheid veel kosten mee gemoeid zijn. Men zoekt nog naar het beste systeem voor een efficiënte auditering die geen buitensporige kosten meebrengt. Men zal in dit verband werken met pilootprojecten en van daaruit kan men het systeem dan geleidelijk uitbouwen. Het is alleszins onrealistisch te verwachten dat de externe audit in 2011 volledig gerealiseerd en in al zijn rigiditeit geïmplementeerd zal zijn. De minister zal hiervoor samenwerken met de Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA). IAVA heeft in de loop der jaren immers heel wat expertise opgebouwd bij de doorlichting van overheidsdiensten en agentschappen. Het zou dus goed zijn als men voor de opstart gebruik kan maken van de knowhow van IAVA, al moet het wel duidelijk zijn dat de interne audit het niet aankan om de auditering van de lokale besturen bij zijn takenpakket te nemen.

De rechtspositieregeling van de OCMW's moet uitgewerkt worden naar aanleiding van de vorige legislatuur goedgekeurde organieke regelgeving. De mobiliteit tussen overheidsbesturen zal worden bevorderd. Het gaat dan zowel om de mobiliteit tussen gemeente en OCMW als de verticale mobiliteit tussen steden en gemeenten, provincies en Vlaamse overheid.

Het decreet Intergemeentelijke Samenwerking zal worden bijgestuurd met het oog op meer transparantie en democratie en een grotere mate van interbestuurlijke samenwerking tussen provincies, steden en gemeenten.

Het decreet op de erediensten zal verder worden uitgevoerd. De betrokkenheid van de gemeenten en provincies bij erkenningen zal worden versterkt. De minister wil ook een serene dialoog aangaan over de herbestemming van de ongebruikte kerkgebouwen. Hij verwijst naar de grote kosten die steden en gemeenten moeten dragen voor de kerkfabrieken.

Gezonde financiën zijn en blijven een belangrijke pijler voor efficiënte en bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden. De groei van het Gemeentefonds wordt bestendigd. Wat het Gemeente- en Provinciefonds betreft, is het de bedoeling een aantal ongewenste effecten weg te werken. Men moet er zich wel van bewust zijn dat wat voor de ene een onbillijkheid is inzake criteria voor de andere een vanzelfsprekendheid is. Volgens de minister zal men pas naar een echt grondige herziening van het Gemeentefonds kunnen gaan als de middelen verhoogd worden. Op korte termijn wil de minister wel onderzoeken of er ook kwalitatieve verdelingscriteria kunnen worden toegevoegd. Ook zou men kunnen bekijken hoe men al te grote schommelingen in de dotatie kan vermijden, bijvoorbeeld ingevolge een kleine stijging of daling van het aantal geboortes in kansarme gezinnen.

De extra kredieten ingevolge de Eliacompensatie blijven tot en met 2010, dit conform het Lokaal Pact. Verder denkt men aan een versoepeling van de regeling en het herbekijken van de prioriteitsregeling voor investeringssubsidies (vooral voor de erediensten).

Het personeelsbeleid is evenzeer als de gezonde financiën een hoeksteen voor een bestuurskrachtige overheid. De lokale besturen zullen verder worden ondersteund bij de implementatie van de rechtspositieregeling. Soms geeft die rechtspositieregeling aanleiding tot toepassingsproblemen. Ideaal zou zijn dat men het syndicaal overleg ook op federaal vlak zou omvormen tot een overleg tussen werkgevers en werknemers. Men botst hier op een problematiek die men niet zelf kan regelen. De minister verwijst verder naar het reeds gevoerde debat over een tweede pensioenpijler voor contractuelen.

1.7. Efficiënte organisatie van lokale en provinciale verkiezingen in 2012

Het is de bedoeling om te komen tot een geïntegreerde Vlaamse kieswetgeving. Momenteel is de regelgeving nog verspreid over federale wetgeving, waaraan de decreetgever ter gelegenheid van 2006 partiële wijzigingen heeft aangebracht. Een dringende opgave is de indeling van de districten bij de provincieraadsverkiezingen. Op basis van een klacht van Groen! heeft het Grondwettelijk Hof de indeling in kiesdistricten bij de provinciale verkiezingen ongrondwettelijk verklaard.

De minister wil een overleg organiseren met de federale overheid over een aantal anomalieën. Er zijn bijvoorbeeld heel wat problemen in de Vlaamse Rand en in Voeren waar de regelingen die in heel Vlaanderen gelden niet van toepassing zijn. Het gaat hier bijvoorbeeld om het stemrecht van EU- en niet-EU-onderdanen. EU-burgers mogen stemmen voor de gemeenteraden maar niet voor de provincieraden of voor de rechtstreeks verkozen OCMW-raden in Voeren en de zes faciliteitengemeenten. In Voeren en de faciliteitengemeenten geldt de bepaling niet dat beide geslachten vertegenwoordigd moeten zijn in de

uitvoerende politieke organen. De paritaire samenstelling van de lijsten geldt niet voor de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raden. Het devolutieve effect van de lijststem geldt niet in dezelfde mate voor de rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raden. Er is ook een verschillende regeling voor het verkiezingscontentieux. Veel van die afwijkende regels zijn vervat in de pacificatiewetgeving of zelfs de Grondwet, zodat overleg met het federale niveau nodig is.

De organisatie van de volgende lokale en provinciale verkiezingen wordt een belangrijk moment dat tijdig voorbereid moet worden. Wat de wijze van stemmen betreft, stelt de minister dat hij het overleg is opgestart met zijn federale collega. Men wacht daar op een ‘Best and Final Offer’ (BAFO) om vervolgens een beslissing te kunnen nemen. Het is wel zo dat de tijd begint te dringen.

Na de verkiezingen zullen er opnieuw infomomenten georganiseerd worden voor de nieuw verkozen raadsleden.

1.8. Correct taalgebruik en stimuleren van het Nederlandstalig karakter in de Vlaamse Rand

Er zal een correct bestuurlijk toezicht op het taalgebruik worden uitgeoefend en de raadszittingen zullen worden gevolgd door afgevaardigden van de gouverneur. De kandidaat-burgemeesters die de wet niet toepassen, zullen niet worden benoemd.

1.9. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief

Vlaanderen zal actief meewerken aan initiatieven in het kader van het Europees voorzitterschap. Waar mogelijk wil men door deelname aan internationale fora de beeldvorming van Vlaanderen als regio versterken. Men wil Vlaanderen promoten als een open en democratische deelstaat, niet in het minst in de Raad van Europa. Voorts zal de werking van de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) worden onderzocht en waar nodig bijgestuurd.

1.10. Ondersteunende administratie voor lokale en provinciale besturen

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur wil werk maken van een voortdurende verbetering van de eigen werking. De minister verwijst naar een audit op basis waarvan de juiste conclusies moeten worden getrokken. Men zal inzetten op informatie, communicatie en ondersteuning.

Tot slot kondigt de minister een ‘ronde van Vlaanderen’ in januari 2010 aan, waarin hij zijn plannen inzake Binnenlands Bestuur op het terrein zal toelichten.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Algemene opmerkingen over en appreciatie van de beleidsnota

De heer *Marnic De Meulemeester* is van oordeel dat de beleidsnota belangrijke voorstellen bevat die Open Vld wil steunen, onder meer de interne staatshervorming, en de planlastvermindering. Desondanks heeft de partij vaak twijfels bij de uitvoeringswijze. Daarnaast heeft ze vragen bij de haalbaarheid van fusies van gemeenten of tussen gemeenten en OCMW's. Tot slot stelt Open Vld een aantal fundamentele tekortkomingen vast, bijvoorbeeld de toekomst van het fiscaal pact en de invoering van het geautomatiseerd stemmen in heel Vlaanderen.

De heer *Bart Caron* deelt de principestandpunten waarop de beleidsnota gebaseerd is, onder meer over subsidiariteit, planning, eenvoud, transparantie, zuinigheid, efficiëntie, concurrentievermijding. De minister wil goede stappen in die richting zetten maar blijft

nog zeer voorzichtig. Desondanks zijn er een paar voorzichtige hervormingen, onder meer inzake intermediaire besturen, het interbestuurlijke, het toezicht. Het is zeker niet zo dat Vlaanderen, naar Scandinavisch model, het zwaartepunt van het bestuur bij de lokale besturen legt. Ook met de interne staatshervorming komt er geen echte ommekeer. Over gesloten bevoegdheden voor de provincies en bestuurskracht van de gemeenten is er al enkele jaren discussie. Voorstellen over fusies van gemeenten zijn dus niet nieuw. Desalniettemin is het goed dat er een en ander beweegt. De spreker suggereert de minister ook het nut van andere lokale besturen als kerkfabrieken en polders en wateringen, te beoordelen en gepaste, eventueel verregaande, beslissingen te nemen zoals afschaffen en fuseren.

De heer *Lieven Dehandschutter* verklaart dat N-VA zeer enthousiast is over de beleidsnota. De fractie zal de minister ten volle steunen bij de uitvoering ervan.

2.2. Interne Vlaamse staatshervorming

De heer *Marnic De Meulemeester* zegt dat Open Vld bereid is om het debat aan te gaan over een interne staatshervorming. Gezien het grote belang ervan, is het vanzelfsprekend dat het parlement op de hoogte gehouden wordt en nauw betrokken wordt. Welke werkwijze zal de minister hanteren? Is er overlegd met de Vereniging van de Vlaamse Provincies?

Open Vld kant zich niet tegen vrijwillige fusies van gemeenten. Hoe zal de minister dat stimuleren? Aan welke financiële stimuli denkt hij en hoe groot zullen die zijn? Zullen de in tijd beperkte financiële stimuli toereikend zijn? Is de minister zich bewust van de hinderpalen om zogenaamde in tijd beperkte acties na verloop van tijd ook echt af te schaffen? Ze worden immers al te vaak beschouwd als verworven rechten. De spreker verwijst naar de ervaringen met het Gemeentefonds. Om historische redenen zitten bepaalde gemeenten in een hogere klasse dan die waar ze eigenlijk recht op hebben. De minister wil nu iets doen aan die anomalieën. Hoe vallen de maatregelen te rijmen met de uitspraak in de beleidsnota dat er geen budgettaire ruimte is voor bijkomende financiële stimuli?

De heer *Bart Caron* stelt dat een interne staatshervorming voor Groen! aan een paar voorwaarden moet voldoen. Het moet leiden tot een transparant bestuur, mensen moeten weten wie voor wat bevoegd is. Voorts moet het bestuur zuinig zijn, de apparaatskosten moeten redelijk zijn. De subsidiariteitsbeginselen moeten in acht worden genomen. Bestuur moet zo dicht mogelijk bij de burger blijven, hoewel sommige aspecten toch beter op een zekere afstand beslist worden. Bestuur moet zo democratisch mogelijk zijn, niet alleen op het vlak van representativiteit. Democratie betekent ook de inbreng van de burger groot genoeg maken. In het bestuur moeten tot slot concurrerende bevoegdheden vermeden worden.

Omdat voor het beoordelen van sommige beleidsaspecten een zekere afstand nodig is, is een intermediair bestuursniveau nodig. De minister denkt terecht aan meer bevoegdheden, meer middelen en fiscale verantwoordelijkheid voor de gemeenten. Dat moet echter samengaan met een oordeel over de bestuurskracht van die gemeenten.

Groen! is het eens met het voorstel voor fusies van gemeenten, maar stelt voor om ook de anomalieën van de vorige fusies weg te werken. Misschien is het beter kleine gemeenten tot fuseren te verplichten. Bestuurskracht vergt een zekere schaal. Het is goed dat de minister voorstander is van vrijwilligheid, maar hij zou een minimumschaalgrootte verplicht kunnen stellen.

De heer Caron steunt het voornemen van de minister om de verrommeling in het intermediaire veld aan te pakken. Er zijn te veel structuren, die weinig transparant, duur en

vaak niet democratisch werken. Het lid geeft het voorbeeld van een streekplan voor windturbines in zijn regio. Dat is opgesteld door een intercommunale in overleg met de burgemeesters, maar er is geen democratische controle of inspraak op geweest, door geen enkele gemeenteraad, laat staan door de provincieraad of de bestendige deputatie.

Er zijn twee mogelijkheden om de bestuurlijke verrommeling op te ruimen. Een mogelijkheid is de provincies te bekrachtigen in hun rol van intermediair bestuur en alle andere structuren stop te zetten. Zo komen er drie krachtige bestuursniveaus: de gemeente, de provincie en Vlaanderen. De talrijke structuren zijn opgericht omdat besturen zo complex geworden is, maar ze vertonen het karakter van de Vlaamse koterijen: een wirwar van almaar kleinere structuurtjes.

Een tweede oplossing ligt in de oprichting van een subregionaal niveau, een stads- of een plattelandsregio. Dat niveau krijgt dan een aantal bevoegdheden, maar er is ook een democratisch gelegitimeerd systeem van representatie aan gekoppeld. De provincies worden in dat geval afgeschaft.

Vlaanderen is zelf niet vrij van schuld. Gedeconcentreerde diensten zijn een dienst aan de burger, maar concurreren wel met provincies. Provinciebesturen die gebiedsgericht werken, gaan dan weer de concurrentie aan met intergemeentelijke besturen. RESOC's (regionaal economisch-sociaal overlegcomités), LOGO's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisaties), POM's (provinciale ontwikkelingsmaatschappijen) zijn maar enkele voorbeelden. Het gevolg is een hopeloos ingewikkelde structuur.

Op lange termijn is dus een keuze tussen beide opties nodig. De minister zet wel stappen maar maakt geen uitdrukkelijke keuze. Hij wil het intergemeentelijke veld vereenvoudigen zodat elke gemeente maar bij één intergemeentelijk samenwerkingsverband is aangesloten, behalve voor samenwerkingsverbanden met bedrijfskarakter zoals energie en afval. Als het aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vermindert, zal de concurrentie met de provincie toenemen. Het is echt nodig een duidelijke lijn te trekken.

Een aantal wetenschappers en academici pleit voor een Vlaams kaderdecreet over stads-regionale samenwerking. Die samenwerkingsverbanden moeten de ruimte krijgen om op experimentele wijze de samenwerking te ordenen, organisatorisch sterk te maken, democratisch te legitimeren enzovoort. De provincies worden dan afgeschaft. In Nederland zijn er rond steden als Den Haag en Rotterdam dergelijke stadsregio's opgericht.

Het lid is het eens met dit pleidooi, maar wijst erop dat stadsregio's niet enkel een democratische legitimatie moeten krijgen, maar ook voldoende bevoegdheden, eventueel afgestaan door het Vlaamse niveau, en middelen. Vlaanderen stelt zich momenteel nog overregulerend op. Stadsregio's vergen allicht ook een andere gemeentelijke organisatie, bijvoorbeeld met kleinere schepencolleges.

De heer Caron vindt samen met de minister het Vlaamse en het gemeentelijke niveau de belangrijkste bestuursniveaus. Een bevoegdheid mag slechts over twee niveaus verdeeld zijn. Wat gebeurt er dan echter met de gesloten bevoegdheid van de provincies? Principieel is het lid het eens met gesloten bevoegdheden, maar de minister beperkt de provinciale zeggenschap tot de grondgebonden bevoegdheden. De provincie West-Vlaanderen heeft heel wat gedaan op het vlak van gemeenschapsbevoegdheden: sport, jeugdverblijfcentra, culturele initiatieven. Zal de minister die bevoegdheden overdragen aan de gemeenten of aan het Vlaamse niveau? Het gaat bijna altijd over bovenlokale initiatieven zoals musea en concertgebouwen. Gehandicaptensport is een provinciale bevoegdheid. Wie zal daarvoor zorg dragen als de provincies zich tot grondgebonden bevoegdheden moeten beperken?

Groen! is niet tegen de beperking van het aantal provincieraadsleden, integendeel de minister mag nog verder gaan. Provincieraden zouden niet groter mogen zijn dan de grootste gemeenteraden, want ze beheren niet meer middelen. De kiesomschrijving moet dan wel voldoende groot zijn en de apparenteringsregels worden bij voorkeur afgeschaft. In West-Vlaanderen zijn er twee regionale televisiezenders: Focus voor het noorden en WTV voor het zuiden. Waarom de kiesomschrijvingen daar niet aan aanpassen? Dat is herkenbaar voor de kiezer en zal de provincieraad allicht meer aandacht in de media bezorgen.

Het lid vindt dat er ook voor het ambt van gouverneur keuzes moeten worden gemaakt: ofwel is het een politieke, ofwel een ambtelijke functie. Het kan bijvoorbeeld niet de rol van een ambtenaar zijn een deputatie voor te zitten. Momenteel is de functie een voorbeeld bij uitstek van politieke benoemingen.

Volgens de heer *Joris Van Hauthem* wordt de interne staatshervorming een gigantische opdracht. De minister wil het bestuurlijke middenveld duidelijker structureren. Ook het provinciale niveau is een intermediair beleidsniveau, zij het dat de samenstelling ervan transparanter is dan van andere intergemeentelijke, interlokale beleidsniveaus.

Vlaams Belang stelt al langer vragen bij het nut van het provinciale beleidsniveau. Het lid herinnert zich ook een beleidsnota uit de jaren negentig van toenmalig minister-president Luc Van den Brande met als titel Vlaanderen-Europa 2002. Daarin werd het nut van de provincies al in vraag gesteld. Dat zorgde toen voor een storm van reacties vanuit de provincies. Het resultaat was dat de provincies meer geld kregen, nieuwe gebouwen oprichtten, gaten en bevoegdheden in het beleid invulden om toch maar aan te tonen dat ze onmisbaar waren.

Vlaams Belang is niet tegen de afslanking van de provincieraden. Wat bedoelt de minister echter precies met een limitatieve lijst van bevoegdheden die grondgebonden zijn? Dat vergt een wijziging van het Provinciedecreet. De missie van de provincies is alles wat bovenlokaal is. Al bij de bespreking van dat Provinciedecreet was duidelijk dat het kern-takendebat eigenlijk mislukt was. De heer Van Hauthem zei toen al dat het decreet een gemiste kans was om de discussie over het nut van de provincies uit te klaren, op een ogenblik dat Vlaanderen voor het eerst bevoegd was voor de organieke wet. Het decreet neemt eigenlijk niet meer dan het oude over en steekt het in een nieuw kleedje. Nu maakt de beleidsnota evenmin een duidelijke keuze.

De heer Van Hauthem heeft de indruk dat de meerderheid niet eensgezind is over de toekomst van het provinciale beleidsniveau en dat de minister een aanzet wil geven om de beleidsdomeinen van de provincie al ten minste te beperken. Dat politieke compromis gaat niet ver genoeg voor Vlaams Belang.

Vlaams Belang zei al bij de bespreking van het Gemeente- en van het Provinciedecreet dat de huidige gouverneursfunctie een anomalie is. De gouverneur is zowel politicus als ambtenaar. Die mengvorm is nefast. Het klopt dat het vooral politiek benoemde figuren zijn. De gouverneursambten dienen nog louter voor de benoeming van verdienstelijke partijleden. Het gaat de heer Van Hauthem niet om de betwisting van hun bekwaamheid maar om de criteria op grond waarvan ze zijn geselecteerd. Zelfs een koele minnaar van de provincies als N-VA staat blijkbaar op haar recht op een provinciegouverneur. Als de partijpolitieke verhoudingen het criterium vormen, had de VB-fractie er al lang twee moeten hebben, merkt het lid op, maar blijkbaar moet men ook een beleidspartij zijn.

De heer Van Hauthem vindt het een gemiste kans dat men de functies van provinciegouverneur en arrondissementscommissaris in deze legislatuur niet wenst te herzien. De laatstgenoemde functie is een bron van politieke benoemingen en dateert nog uit een tijdperk

met een andere mobiliteit dan vandaag. Sommige van de activiteiten van de arrondissementscommissaris zijn allicht best nuttig maar kunnen even goed door iemand anders worden uitgevoerd.

De heer Van Hauthem informeert nog hoe hij zich de financiële ondersteuning van de vrijwillige fusie van gemeenten concreet moet voorstellen. Hoe ziet deze meerderheid de minimale schaal van een Vlaamse gemeente om daadkrachtig te zijn?

De heer *Jan Verfaillie* vindt heel wat interessante denksporen terug in de beleidsnota. Hij noemt het volwaardige partnerschap tussen de verschillende bestuursniveaus, de uitbouw van sterke lokale besturen en de noodzaak van hun herfinanciering. De vrijwillige fusie van gemeenten is volgens het lid een idee die iedereen genegen is, zolang het theoretisch blijft. Hij vraagt zich fundamenteel af of het bestaande gebrek aan bestuurskracht in sommige gemeenten te wijten is aan de schaalgrootte dan wel aan de basisfinanciering door de hogere overheid. Misschien hanteert het Gemeentefonds onvoldoende criteria die rekening houden met kleinschaligheid. Het lid gelooft alleszins niet dat enige gemeente zal ingaan op de vrijwillige fusie.

De passage over de federaties van gemeenten in de beleidsnota vindt de heer Verfaillie dan weer in strijd met het regeerakkoord. Hij beveelt de lectuur van de memoires van Leo Tindemans aan, die de federaties in de jaren 70 uitvond. Uiteindelijk sneuvelde het wetsvoorstel in een van de federale kamers. Op dit moment kunnen de federaties niet op de steun van de CD&V-fractie rekenen.

De heer *Jan Durnez* is gecharmeerd door de planmatige vertaling van het regeerakkoord in de voorliggende beleidsnota. Ook de aankondiging door de minister van een plan van aanpak tegen eind januari waardeert hij. Wat de interne staatshervorming betreft, gaat het regeerakkoord uit van de vaststelling dat burgers en bedrijven veel administratieve lasten torsen. Dat komt door de veelheid aan bestuurslagen en -instanties, en daarmee worden niet alleen de provincies geviseerd. Iedereen is het er volgens hem over eens dat de verrommeling moet worden tegengegaan.

Het lid pleit voor systematische hergroepering. De drie niveaus zullen gedurende een jaar nadenken wat ze willen behouden, afstoten en verwerven, en onderhandelen over de onduidelijke gevallen. Volgens hem betekent de ambitieuze verwijzing in het regeerakkoord naar een sluitende lijst van provinciale bevoegdheden die een grondgebonden karakter hebben, niet dat de provincie geen andere bevoegdheden zou hebben, maar wel dat hij duidelijk afgebakend is van andere niveaus.

De gouverneurs krijgen de taak de gedeconcentreerde diensten bij elkaar te brengen. De huidige gouverneurs zijn commissarissen van de regering en het lid ziet dan ook geen probleem wat schorsing en toezicht betreft. Die rol hebben andere commissarissen ook in andere Vlaamse instellingen. Het lid stelt dat er weinig argumenten zijn om de gouverneur de vergaderingen van de deputatie te laten voorzitten.

Wat de fusies van gemeenten betreft, lijkt het hem geen slechte oefening om de financiële effecten van verschillende vormen van samenvoeging te bekijken. Men kan bijvoorbeeld nagaan wat de samenvoeging van drie kleinere gemeenten met een grote oppervlakte betekent bij toepassing van de huidige criteria. Of men kan nagaan wat de fusie van een centrumgemeente met drie aansluitende gemeenten betekent op basis van de huidige verdelingscriteria. Een aantal van dergelijke oefeningen kan bijbrengen in welke mate er een deficit of een bonus kan ontstaan door de toepassing van het Gemeentefonds.

De heer *Kurt De Loor* ziet in dit – op het eerste zicht – weinig sexy beleidsdomein zeker een paar belangrijke uitdagingen: de verrommeling, de interne staatshervorming, de vergrij-

zing van het personeelsbestand, de financiering van de lokale besturen, de planlastverlaging. Wordt er overlegd met de VVP over de nieuwe taakverdeling tussen gemeenten en Vlaanderen, waarbij de provincies zich moeten beperken tot de grondgebonden aangelegenheden?

Als de sterke lokale besturen centraal geplaatst worden, rijst de vraag naar de schaalgrootte. De heer De Loor vreest dat vrijwillige fusies een illusie zijn. Voor slagkrachtige gemeenten zijn verplichte fusies nodig. Bij agglomeraties en federaties van gemeenten moet er voldoende aandacht zijn voor de democratische legitimiteit.

Mevrouw *Els Robeyns* vindt de beleidsnota ambitieus, de timing strak. Iedereen wil meer transparantie, meer efficiëntie en een bestuur dat dichter bij de mensen staat. Een interne staatshervorming vergt echter een stapsgewijze aanpak die van onderuit gesteund wordt. Zal de minister voldoende overleggen?

In Limburg speelt het provinciale niveau een belangrijke rol. In tegenstelling tot andere provincies zijn er geen grote steden die een centrale rol kunnen overnemen. De Limburgse gemeenten zien in de provincie een partner. In veel opzichten is er dankzij de provincie grote vooruitgang geboekt, onder meer op vlak van cultuur en toerisme. Kan de minister de sluitende lijst van provinciale bevoegdheden met grondgebonden karakter verduidelijken? Wie zal de andere bevoegdheden van de provincie dan voor zijn rekening nemen?

Vereenvoudigen en verminderen van de structuren is positief. Het lid had nog nooit gehoord van federaties van gemeenten. Wat is de meerwaarde daarvan? Zijn ze niet in tegenspraak met het voornemen van de minister om de verrommeling van het middenveld tegen te gaan?

Mevrouw *Annick De Ridder*, commissievoorzitter, vraagt om twee belangrijke onderdelen van het beleid van de minister, namelijk de interne staatshervorming en een beter Vlaams wetgevingsbeleid, degelijk door te nemen met het parlement. De commissie wil daarover een aantal deskundigen horen. Ze rekent op de minister om het parlement heel vroeg in de besluitvormingsprocedure van zijn ideeën op de hoogte te brengen. Het werken met een witboek of conceptnota in verband met de interne Vlaamse staatshervorming zou een goede werkwijze zijn.

De heer *Marc Vanden Bussche* verklaart dat LDD voor de afschaffing van de provincieraad is. De inkrimping van het aantal provincieraadsleden is slechts een eerste stap in die richting. Het lid vraagt snel te beslissen hoe de districten zullen gevormd worden. Het lid vond de kantons een goede kiesomschrijving.

Vrijwillige fusies vindt de heer Vanden Bussche wishful thinking, zelfs met aanzienlijke financiële stimuli. Enige dwang van de hogere overheid is dus nodig.

De heer *Lieven Dehandschutter* kenmerkt de interne staatshervorming als zeer ingrijpend. Ze heeft tot doel komaf te maken met een aantal ziekten, overgeërfd van het Belgische niveau. Iedereen beseft dat een herverkaveling van het tussenniveau nodig is, maar het zal geen gemakkelijke operatie zijn. De uitgangspunten zijn subsidiariteit en het leggen van het zwaartepunt bij de gemeenten en de Vlaamse overheid. N-VA hoopt dat de operatie tegen het einde van de regeerperiode tot een goed eind gebracht zal zijn. Slechts op die manier kunnen de overheidsmiddelen effectief aangewend worden, kan het bestuur efficiënt georganiseerd worden, en kan er een transparantere en dichter bij de burger gelegen overheid ontstaan.

Er wordt hier en daar smalend gedaan over de vrijwillige fusies van gemeenten. De financiële schaarste zou daar echter verandering in kunnen brengen. De minister lanceert een

paar mogelijke nieuwe samenwerkingsverbanden. De Grondwet vermeldt de mogelijkheid van agglomeraties of federaties van gemeenten. Het is goed de juridische mogelijkheden daarvan in kaart te brengen. De agglomeraties kunnen bijvoorbeeld de basis vormen van stadsgewesten.

2.3. *Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus – planlastvermindering*

De heer *Marnic De Meulemeester* stelt vast dat er voor het specifiek toezicht een werkgroep wordt opgericht. Hoe wordt die werkgroep samengesteld? Zal de samenstelling voldoende representatief zijn? Het lid hoopt dat de samenstelling niet vergelijkbaar zal zijn aan die van Duurzame Antwerpse Mobiliteit (DAM) waarvoor de vertegenwoordigers van de politieke partijen op een eenzijdige manier aangeduid zijn.

Open Vld is wel blij dat het belfortprincipe gehandhaafd blijft. De partij zal nauwlettend toekijken op de rigoureuze toepassing ervan en rekent daarvoor op de steun van de andere partijen.

De heer *De Meulemeester* is ervan overtuigd dat de planlast moet dalen. Open Vld heeft daarover tijdens de vorige regeerperiode een voorstel van decreet ingediend. De lokale overheden worden immers overbelast. Ze moeten een lange reeks, door een hogere overheid opgelegde, beleidsplannen opstellen. Het gaat om niet minder dan 36 plannen. Het opstellen en redigeren ervan is vaak tijdrovend en arbeidsintensief.

Het is goed dat de minister wil voortbouwen op het vereenvoudigingsvoorstel en er een brede consensus voor wil zoeken in het Vlaams Parlement. Het treft de spreker wel dat Open Vld het voorstel destijds alleen moest indienen, na een intensief overleg in de vorige meerderheid. Wat doet de minister besluiten dat zijn huidige coalitiepartners, tenslotte dezelfde als die van Open Vld de vorige regeerperiode, het initiatief dit keer wel zullen steunen?

Omdat de planlastenvermindering de samenwerking en steun vergt van zowel het politieke als het administratieve niveau van alle beleidssectoren, zal de minister daarvoor overleggen met het College van Ambtenaren-Generaal (CAG). Voor het eerst krijg het CAG een grote invloed op de lokale besturen, het krijgt een regierol inzake personeelsmobiliteit, planlastvermindering, het decreet Interbestuurlijke Samenwerking, coördinatie van besluitvorming.

Het CAG staat echter niet direct bekend om zijn snelle of soepele besluitvorming. Dossiers zijn soms geruime tijd geblokkeerd omdat de Vlaamse topambtenaren niet tot een consensus kunnen komen. Open Vld vindt het goed dat het CAG beleidsvoorbereidend werk doet, maar dat mag niet uitmonden in oeverloos overleg. Is het raadzaam dergelijk orgaan een regierol te geven? Denkt de minister werkelijk dat de agenda's van de ambtenaren-generaal en de lokale besturen gelijklopen? Het Planlastendecreet werd mede door de secretarissen-generaal onder vuur genomen omdat het de sturingsrol van de Vlaamse overheid ten aanzien van de lokale besturen zou kunnen verminderen. Denkt de minister echt dat alle Vlaamse ambtenaren-generaal overtuigd zijn van het principe van de subsidiariteit en de behoefte aan lokale autonomie en minder betutteling van de Vlaamse overheid even sterk aanvoelen? Is het daarom wel nodig de regierol, zeker over de lokale besturen, aan het CAG te geven?

De heer *Bart Caron* is gewonnen voor een vermindering van de planlast, maar waarschuwt voor willekeur. Beleid moet systematisch en efficiënt zijn en daarvoor is planning wel de-

gelijk nodig. Het grote probleem is niet de creatieve oefening van de plannen, maar wel de rapportage en de controle. De processen en procedures leiden tot overlast. Het lid neemt aan dat niemand de beleidsnota's op Vlaams niveau wil schrappen of samenvoegen tot één grote beleidsnota. Planning is immers nodig. Er bestaat niet alleen planlast maar ook planlust. Planning is bijvoorbeeld een moment waarop het beleid rekening kan houden met de mening van de burger.

Het lokale jeugdbeleidsplan is daar een goed voorbeeld van. Het lid is ervan overtuigd dat geen enkele schepen van Jeugd dat plan wil afschaffen. Het geeft hen de kans om de aandacht te vatten van de andere beleidsverantwoordelijken, de burgers, de media. Vanuit de zorg voor kwalitatief lokaal bestuur, voor burgerparticipatie en voor democratische principes, pleit het lid vurig om de plannen niet zo maar af te schaffen.

De heer Caron heeft vorige regeerperiode samen met Open Vld een voorstel van decreet ter vermindering van de planlast ingediend. De laatste versie heeft hij niet mee ondertekend. Een eerste versie maakte geïntegreerde plannen voor verwante beleidsterreinen mogelijk, zoals een vrijetijdsplan voor Cultuur, Jeugd en Sport. Voorts schafte het alle tussentijdse rapportages af. Die versie zou een grondige vereenvoudiging en planlastvermindering betekenen. Het lid steunt dat idee nog, maar is geen voorstander van de afschaffing van alle plannen.

Ook de heer *Joris Van Hauthem* dringt erop aan om eindelijk de planlast van de gemeenten te verminderen. Vooral in de kleinere gemeenten is die ondraaglijk geworden. De vele plannen bevatten vaak voor een deel dezelfde gegevens en vormen een belangrijke kost voor de gemeenten.

De heer *Jan Verfaillie* is een absoluut voorstander van het volwaardige partnerschap, waarin de gemeenten meer zijn dan uitvoerders van het beleid waartoe op een hoger niveau is beslist. De afschaffing van de koppelsubsidies en de vermindering van het specifiek toezicht tot twee bestuursniveaus worden eveneens in het vooruitzicht gesteld. Iedereen denkt daarbij aan monumenten en landschappen. De CD&V-fractie gaat ervan uit dat de vermindering van het Provinciefonds in 2010 daarop vooruitloopt. Zij verwacht dat het Vlaamse Gewest de provinciale verplichtingen ter zake in datzelfde jaar zal overnemen. De fractie kan de vermindering van het specifiek toezicht alleen maar toejuichen.

De heer *Jan Durnez* kondigt een klein voorstel van decreet aan over de interbestuurlijke samenwerking. Het is de bedoeling om de eerste beweging van samenwerking op gang te brengen en de noodoplossingen per sector, zoals bijvoorbeeld het geval was met Toerisme, te vermijden.

Mevrouw *Karin Brouwers* vindt planlast een ruim begrip. Het slaat niet alleen op de plannen op zich maar ook op de rapportageverplichting. Daarbij komt het probleem van de snelle toepassing van nieuwe decreten. Het Gemeentedecreet is al gedeeltelijk verteerd, maar een decreet als dat op de ruimtelijke ordening, dat werd goedgekeurd op het einde van de vorige zittingsperiode, heeft veel gemeenten voor problemen gesteld. Het lid pleit er in dat verband voor werk te maken van decreetsevaluatie.

Het opstellen van al die plannen is geen gemakkelijke taak, maar wel een belangrijke. Sommige gemeenten moeten voor het opstellen van technische plannen bovendien studie-bureaus inschakelen, die daar niet armer van worden. Eens de plannen bestaan, zijn ze nog moeilijk af te schaffen. Maar dat is wellicht ook niet de bedoeling. Het lid verklaart zich ook geen tegenstander van planning: een gemeente moet weten waar zij op lange termijn naartoe wil. Mag zij onder planlastvermindering verstaan dat de gemeenten alle plannen voortaan in één groot meerjarenplan mogen integreren?

Mevrouw Brouwers vraagt aandacht voor het overleg met de lokale actoren. Sommige adviesraden vrezden niet meer te zullen betrokken worden als er een globaal beleidsplan voor zes jaar is. Wat is het effect van de planlastvermindering op de sectorale beleidsplanning? De inspraak moet overeind blijven, vindt het lid. Duidelijkheid is gewenst. CD&V is dus voor planlastvermindering, maar vooraleer plannen af te schaffen moet worden bepaald hoe de inspraak van adviesraden verder verloopt en wat overeind moet blijven.

De heer *Kurt De Loor* pleit er voor om het goede van het planningsinstrument te behouden. Plannen verplichten de lokale besturen om een middellange- en een langetermijnvisie te ontwikkelen. Dat is geen overbodige luxe. Een commissie zal tegen mei 2010 een voorstel formuleren. Dat lijkt een optimistische tijdsprognose. De spreker hoopt dat de afstemming en stroomlijning in de eerste fase niet zal beperkt blijven tot het samenvoegen van de plannen tot één boek. In een tweede fase wil de minister het aantal planverplichtingen reduceren. Om 2013 te halen zal de minister een gefaseerde aanpak moeten achterwege laten.

De heer *Lieven Dehandschutter* steunt het voornemen van de minister dat de Vlaamse overheid en de gemeenten elkaar als gelijken moeten bejegenen. Niemand is tegen de beperking van de planlast. In sectoren waar er op lokaal vlak niet altijd veel animo voor is, zoals jeugd en cultuur, vragen de vertegenwoordigers garanties dat de middelen inderdaad voor die doelen aangewend worden. Daar kan een geïntegreerde en omvattende meerjarenplanning voor zorgen.

Het lid is verheugd dat het belfortprincipe expliciet opgenomen is in de beleidsnota. Hij verwacht dat de minister bij zijn collega-ministers de advocaat van de lokale besturen zal zijn. Dat zal een aantal moeilijkheden vermijden. Het decreet op de ruimtelijke ordening bijvoorbeeld werd vorige regeerperiode door het parlement gejaagd zonder dat er veel rekening gehouden werd met de effecten op de lokale besturen.

Wat het driepartijenoverleg betreft, merkt de heer *Marc Vanden Bussche* op dat dit ook zou moeten plaatsvinden voor andere beleidsaspecten dan voor stedenbouw. Voor alle domeinen met een impact op meerdere bestuursniveaus zou er een ambtenaar moeten aangeduid worden die zorgt voor de coördinatie tussen de gemeente, de provincie en Vlaanderen. Tot nog toe waren de arrondissementscommissarissen de contactpersoon tussen het Vlaamse, het provinciale en het gemeentelijke niveau. Het lid is het ermee eens dat de functie geschrapt wordt, maar goede coördinatie is noodzakelijk want zorgt voor snellere en efficiëntere beslissingen. Ambtenaren moeten beseffen dat de lokale besturen hun partner zijn om de beleidsdoelstellingen uit te voeren.

2.4. Sterke en verantwoordelijke besturen (samenwerking, gemeentelijke financiën, fiscaal pact, externe audit enzovoort)

De heer *Marnic De Meulemeester* merkt op dat een groot deel van het hoofdstuk over de sterke en verantwoordelijke lokale besturen gewijd is aan de vrijwillige fusie tussen gemeente en OCMW. Kan dergelijke fusie decretaal geregeld worden? De kernopdrachten van het OCMW zijn immers federaal gebleven en worden geregeld in de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. OCMW's hebben een rechtspersoonlijkheid en een maatschappelijke opdracht en kunnen niet zo maar fuseren. Bovendien is er nu al heel wat synergie mogelijk, zo kan de OCMW-voorzitter tegelijk schepen van sociale zaken zijn. Het Gemeentedecreet en het OCMW-decreet bevatten maatregelen om OCMW en gemeente of stad dichterbij elkaar te brengen.

De heer *De Meulemeester* heeft de indruk dat de minister de externe audit wil opschorten. Het is nochtans een nuttig en noodzakelijk instrument. In tegenstelling tot de interne audit die enkel bedoeld is voor de personen die belast zijn met de werking, is de externe

audit vooral bedoeld ter ondersteuning van de raadsleden. Ze wordt bovendien door een onafhankelijke instantie uitgevoerd. Het kan toch niet dat de administratie de raadsleden op hun fouten moet wijzen. De audit mag niet beperkt blijven tot een financiële audit, er moet ook een wettelijkheidsaudit zijn. Open Vld pleit er ten stelligste voor om de externe audit verder mogelijk te maken. Die is immers belangrijk voor een goede organisatie.

De heer De Meulemeester stelt vast dat het bestuurlijk toezicht op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op dezelfde leest zal geschoeid worden als het toezicht op de provincies. Dat betekent echter dat zowel de schorsings- als de vernietigingsbevoegdheid bij de Vlaamse overheid komt te liggen. Voor het toezicht op de provincies is het perfect te verantwoorden dat de schorsingsbevoegdheid onttrokken wordt aan de gouverneur. Als voorzitter van de bestendige deputatie is hij immers zelf te sterk betrokken bij de beslissingen die hij moet schorsen. Voor het toezicht op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gaat die redenering niet op. Er is dus geen reden waarom de gouverneur die rol niet kan spelen.

De heer De Meulemeester betreurt dat de beleidsnota op geen enkele plaats melding maakt van een nieuw lokaal fiscaal pact. Het pact uit 2008 zorgde er nochtans voor dat gemeenten hun belastingen in 2009 niet mochten verhogen en geen nieuwe belastingen mochten invoeren. Zo werd onder meer gestreefd naar een ondernemersvriendelijke fiscaliteit. Gezien de economische crisis is dat meer dan ooit nodig. Kunnen gemeenten vanaf 2010 naar eigen goeddunken opnieuw belastingen heffen? Investeert de regering liever in allerlei losstaande financiële prikkels dan in een ondernemersvriendelijke fiscaliteit op lokaal niveau?

Voor het contractueel personeel komt er een aanvullende pensioenregeling. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) kondigde echter aan dat ze een ontwerp van pensioenregeling heeft ondertekend met de vakbonden. Het lijkt erop dat de Vlaamse Regering in deze dus geen rol meer te spelen heeft.

De heer *Bart Caron* meent dat een vermindering van de intergemeentelijke samenwerking de discussie over de regio's zal noodzaken. Eenvormigheid in de intergemeentelijke samenwerking betekent ook het afbakenen van regio's. Er bestaan al studies die regio's, fluxen in kaart brengen, maar er moeten keuzes gemaakt worden. Eenvormige regio's samenstellen, zal in geen geval gemakkelijk zijn.

De heer Caron is van oordeel dat het democratische deficit in de intergemeentelijke samenwerking drastisch moet verminderen. Hij illustreert het met het voorbeeld van Zuid-West-Vlaanderen. CD&V staat daar sterk en levert voor de meeste gemeenten de vertegenwoordiger in de intercommunale. In de weinige gemeenten waar CD&V niet in de meerderheid zit, mag de partij vanuit de oppositie ook de vertegenwoordiger leveren. Het gevolg is dat bepaalde partijen in geen enkele intercommunale vertegenwoordigd zijn. Parlementsleden mogen geen zitting hebben in intercommunales, behalve als die uit de energiesector komen. Ook dat is een vreemde gedachtecronkel. Het zal flink wat inspanningen kosten om alle anomalieën weg te werken.

De heer Caron pleit in feite voor de oprichting van stadsregio's met rechtstreeks verkozen raden. In afwachting moet het decreet Intergemeentelijke Samenwerking aangepast worden zodat de kleinere fracties een rol kunnen spelen in de intergemeentelijke verbanden. Intercommunales mogen voorts geen strategische beslissingen nemen zonder vooraf terug te koppelen naar de respectievelijke gemeenteraden.

De heer Caron vraagt tot slot een betere ondersteuning van raadsleden. De complexiteit in centrumsteden is van die aard dat een raadslid nog moeilijk behoorlijk het bestuur kan controleren. Groen! is ook de betere samenwerking tussen OCMW's en gemeenten niet ongenegen. De partij zal het bevorderen van die vrijwillige samenwerking steunen.

De heer *Joris Van Hauthem* stelt vast dat, wat de samenwerking tussen OCMW en gemeente betreft, de vrijwillige maar financieel gesteunde fusie wel in het regeerakkoord staat maar niet in de beleidsnota. Of mag men onder samenwerking ook fusie verstaan?

Minister *Geert Bourgeois* antwoordt ontkennend. De bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) staat het immers niet toe en het regeerakkoord had op dit punt moeten gecorrigeerd worden.

De heer *Joris Van Hauthem* vraagt of het nog nodig is om aparte structuren voor lokaal welzijnswerk in stand te houden die getraptd verkozen worden en een eigen uitvoerend orgaan hebben. De beleidsnota beantwoordt die vraag niet, maar moedigt wel meer samenwerking aan.

Het lid vraagt naar de richting die de minister uit wil bij de herziening van de bestemming van kerkgebouwen. Verder stelt hij dat de criteria voor de verdeling van de gelden van het Gemeentefonds niet meer van deze tijd zijn. Vooral landelijke gemeenten komen daardoor in de problemen. Zij moeten dezelfde diensten aanbieden met minder inwoners, maar hebben vaak wel een groot grondgebied en een uitgebreid wegennet. Op welke manier gaat de minister de genoemde criteria herzien? De beleidsnota suggereert drie soorten criteria: de basisfinanciering, de bijkomende financiering en de bestuurskwaliteit. Hoe moet het lid zich dat laatste voorstellen? Hij is bang dat de toepassing subjectief wordt en dat men daardoor achteruit in de plaats van vooruit gaat.

Is het niet logisch om ook het Stedenfonds bij die operatie te betrekken? Het lid vraagt zich af waarom dat nog apart moet bestaan als nu al het grootste deel van het Gemeentefonds naar diezelfde steden gaat – ook al is dat voor een stuk te verantwoorden. Het lid beseft weliswaar dat Stedelijk Beleid een aparte bevoegdheid is, maar wenst toch een principieel antwoord.

Ook de VB-fractie betreurt dat het lokaal fiscaal pact niet is voortgezet. De heer Van Hauthem verwacht gemeentebegrotingen met belastingverhogingen, gezien ook de onzekerheid over wat men mag verwachten uit het Gemeentefonds.

De heer *Jan Verfaillie* stelt dat het Gemeente- en het OCMW-decreet samenwerking met het oog op synergie mogelijk maken, ook al wordt fusie inderdaad door de federale wetgeving uitgesloten. Heel wat gemeenten zetten al feitelijke stappen op dit vlak, signaleert het lid en geeft de voorbeelden van een technische of een personeelsdienst voor beide.

De spreker verwijst naar de mogelijkheden in de beleidsnota om de personeelsmobiliteit te verhogen. Het is natuurlijk goed dat mensen hun expertise elders aanbieden, maar zij gaat dan wel op de oorspronkelijke plaats verloren.

De CD&V-fractie vindt de bijsturing van het decreet Intergemeentelijke Samenwerking dringend nodig. Het lid noemt de decumulatieregeling, de herhaalde aanwijzing van afgevaardigden en de verplichte aanwijzing van leden van de oppositie. Dat laatste brengt volgens hem het beleid niets bij.

De heer Verfaillie vindt de herbestemming van kerkgebouwen een belangrijke discussie. Hij pleit ervoor dat medegebruik en herbestemming met respect en eerbied gebeuren. Middeleeuwse zwaardgevechten in een voormalig kerkgebouw kunnen voor CD&V niet. Anderzijds beseft hij dat hun onderhoud veel geld kost en wil hij niet dat ze afgebroken worden. Hij wil ze optimaal inzetten voor de gemeenschap.

De spreker merkt op dat de financiën van alle overheden onder druk staan. De CD&V-fractie is dan ook verheugd dat het Gemeentefonds een voor vijf jaar gewaarborgde groei-

voet van 3,5% krijgt, ook al hangt de vraag of de gemeenten daar mee winnen, af van de inflatie. Wel zijn de criteria aan herziening toe. Ze stemmen immers niet langer overeen met een hedendaags management. Zo wordt wel gecompenseerd voor sociale huurappartementen maar niet voor sociale woningen. In plattelandsgemeenten staan vooral die laatste. De CD&V-fractie belooft nu al haar steun voor de initiatieven van de minister om die discrepantie weg te werken.

De spreker waarschuwt wel dat de gewaarborgde groei geen excuus mag zijn voor de Vlaamse overheid om haar verbintenissen in het kader van het lokaal pact te laten uitdoven. Zo las hij in de toelichting niets over de Eliacompensatie na 2011. Hij dacht dat het niet de bedoeling was om het bedrag van 41 miljoen euro voor die compensatie, toe te voegen aan het Gemeentefonds. De helft daarvan gaat immers rechtstreeks naar Antwerpen en Gent, waardoor andere steden en gemeenten verlies zouden lijden. De heer Verfaillie vraagt opheldering.

De heer Verfaillie stelt nog dat de zoektocht naar een oplossing voor de btw-problematiek (btw: belasting over de toegevoegde waarde) een ingewikkeld kluwen van autonome gemeentebedrijven heeft gegenereerd. Meer dan de helft van de buitengewone dienst wordt in een kleine stad als de zijne niet meer uitgevoerd door het stadsbestuur, maar door een autonoom gemeentebedrijf. Hij gewaagt van een democratisch deficit. Ook op dat vlak zijn initiatieven nodig, concludeert hij.

De heer *Bart Caron* sluit zich aan bij de opmerking over de transparantie en de democratische controle van de autonome gemeentebedrijven. Anderzijds vindt hij wel dat voor een aantal activiteiten verzelfstandiging moet mogelijk zijn.

De heer *Kurt De Loor* is verheugd dat de minister een groot hoofdstuk wijdt aan sterke en verantwoordelijke lokale besturen. Het is goed dat OCMW's en gemeenten beter samenwerken, het lid waarschuwt enkel voor een uitholling van de bevoegdheden van het OCMW. Dat moet het kloppend sociale hart van een gemeente blijven.

De heer De Loor vraagt wat de minister bedoelt met een aanvaardbare groei van het Gemeentefonds. Volgens het decreet moet die groei minimaal 3,5 percent bedragen. De groei mag niet afhangen van de op dat moment beschikbare budgetten. Een lokaal bestuur moet immers kunnen plannen op middellange en lange termijn. Dat vergt zekerheid over de financiën.

Het lid vraagt de minister met aandrang om zo snel mogelijk werk te maken van de uitvoeringsbesluiten voor de rechtspositieregeling van het OCMW-personeel. Wanneer zullen die klaar zijn?

Ook wenst hij te weten waarom de rol van een regeringscommissaris in de intergemeentelijke samenwerking wordt geschrapt.

Zal de minister de hervorming van het Gemeente- en Provinciefonds enkel voorbereiden of in deze regeerperiode ook uitvoeren? PricewaterhouseCoopers zou dat al bestudeerd hebben. Waar kan men de resultaten van die studie terugvinden?

Mevrouw *Karin Brouwers* merkt op dat op 1 januari 2013 een aantal artikelen van het Gemeentedecreet in werking zal treden waardoor een organisatie van gemeentelijk belang, die voor meer dan 50 percent van de werkingskosten betreft uit lokale subsidies, een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) zou moeten worden. In de algemene vergadering moeten dan meer dan de helft van de leden gemeenteraadsleden zijn. Onder meer vzw's die werken met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, vallen onder die regeling. Geen enkele stad of gemeente staat te springen om die bepalingen uit te voeren. Is het no-

dig een en ander in een circulaire beter te duiden? Hoe zal het begrip ‘gemeentelijk belang’ omschreven worden?

De heer *Marc Vanden Bussche* vindt het goed dat de minister aandacht schenkt aan de tweede pensioenpijler voor contractuelen, maar het ware beter als hij er ook nog middelen voor vrijmaakt. Het lid denkt aan een soort pensioenpact waarbij de gemeenten subsidies krijgen mits ze de tweede pensioenpijler sneller op niveau laten komen. Het lid pleit nog voor sectorale akkoorden voor langere periodes, bijvoorbeeld voor vijf jaar. Misschien kan de Vlaamse overheid druk uitoefenen om tot dergelijke legislatuurovereenkomsten te komen.

De heer Vanden Bussche verwijst naar het feit dat het notariaat ook lang heeft gediscussieerd over audits. Voor de financiële audits bestaan er bedrijfsrevisoren, die verrichten prima werk. Bij managementcontroles is er steeds een andere notaris aanwezig. Als er in het notariaat voldoende collegialiteit kan opgebracht worden, moet dat allicht ook kunnen bij de gemeenten. Een burgemeester zou, bijgestaan door een Vlaamse ambtenaar, dan het management van een andere gemeente kunnen evalueren.

De spreker suggereert de kwaliteitsnormen van het Gemeentefonds te koppelen aan de audits. Hij vraagt ook bij de parameters van het Gemeentefonds steeds rekening te houden met de specificiteit van de kustgemeenten.

De spreker merkt nog op dat het aantal priesters zienderogen daalt. Heel wat kerken worden niet of amper nog onderhouden. Ook op structureel vlak zijn maatregelen nodig. Er bestaan immers geen echte structuren die door overleg de problemen zouden kunnen aanpakken.

Mevrouw *Annick De Ridder*, commissievoorzitter, stelt vast dat het lokaal pact voor 2010 niet mogelijk is. Hoewel Open Vld voorstander is van gemeentelijke autonomie, mag dat niet leiden tot een onmiddellijke verhoging van de lokale belastingdruk. Kan de minister een circulaire opstellen waarin hij duidelijk maakt dat het ontbreken van een fiscaal pact geen carte blanche mag zijn voor lastenverhogingen?

De heer *Lieven Dehandschutter* meent dat thema's als sterke en verantwoordelijke lokale besturen, de interne werking van de gemeenten, de financiën, de externe audit, de personeelsmobiliteit minder in het oog springen, maar zij hebben wel grote gevolgen voor de burger en de lokale overheid. De lange procedures zijn een doorn in het oog van velen. Dat heeft soms tot gevolg dat gemeenten een deel van hun werking doorschuiven naar vzw's die sneller kunnen handelen.

De spreker stelt nog dat het lokaal pact afgesloten is in budgettair betere tijden en niet vernieuwd wordt. Open Vld mag dan wel pleiten voor een lokale belastingstop, maar een lokaal pact kan niet vernieuwd worden als de Vlaamse overheid niets heeft om daar tegenover te plaatsen.

De heer *Ward Kennes* vraagt of er nog nieuwe aanvragen zijn voor erkenningen van erediensten. Ziet de minister grote knelpunten in het Eredienstendecreet? Of denkt de minister dat de evaluatie enkel kleinere moeilijkheden aan het licht zal brengen. Het lid drukt nogmaals zijn appreciatie uit voor de stijging van de middelen voor de niet-geklasseerde of beschermde kerkgebouwen.

De heer Kennes merkt nog op dat parlementsleden door het decreet Intergemeentelijke Samenwerking niet langer deel kunnen uitmaken van de raden van bestuur van intercommunales. De voor- en nadelen daarvan moeten worden geëvalueerd. Voor de goede

werking van een aantal streekintercommunales is dat een probleem. De aanwezigheid van parlementsleden zorgt voor een goede informatiedoorstroming in beide richtingen.

2.5. Organisatie van lokale en provinciale verkiezingen in 2012

De heer *Marnic De Meulemeester* merkt op dat er in het najaar 2009 over de toekomst van het geautomatiseerd stemmen wordt beslist. Hoe ver staat het daarmee? Wat als er niet tijdig over beslist wordt? Zal de stemming dan weer manueel gebeuren?

De heer *Joris Van Hauthem* meent dat in de beleidsnota een aantal – terechte – dingen worden gevraagd aan de federale overheid, maar het regeerakkoord gaat uit van de houding dat Vlaanderen niets vraagt. Hoe gaat de minister zijn voornemen dan in de praktijk brengen? Ziet de minister in dat verband ook de mogelijkheid om in het vooruitzicht van 2012 wel een akkoord af te sluiten met de federale overheid over het veralgemeend elektronisch stemmen, in tegenstelling tot de vorige lokale verkiezingen?

De heer Van Hauthem stelt nog dat een geïntegreerde Vlaamse kieswetgeving geen slechte zaak zou zijn, ook al kan men nu verder met de gecoördineerde versie van de gemeentelijke Kieswet. De invoering van het ritsprincipe voor de eerste twee plaatsen lijkt hem onnodig omdat partijen dit niet meer in vraag stellen.

Mevrouw *Karin Brouwers* hoopt met de minister dat er tegen eind 2010 duidelijkheid is over de regelgeving inzake de verkiezingen. Bij de vorige verkiezingen in 2006 is de wetgeving minder dan een jaar voordien gewijzigd, dat is niet voor herhaling vatbaar. CD&V kijkt dus uit naar het geïntegreerde Kiesdecreet. Ruim voor 14 oktober 2012 moeten de regels bekend zijn.

De minister wil overleggen met de federale overheid over de anomalieën in de federale kieswetgeving. CD&V hoopt dat de minister daarop niet zal wachten om een nieuw Kiesdecreet voor de lokale verkiezingen in te dienen. CD&V steunt de hervorming van de provinciekiesdistricten en de rits op de eerste twee plaatsen van de kieslijst. Hoe zal de minister alles binnen een redelijke termijn rond krijgen?

Mevrouw Brouwers zegt dat de minister volgens zijn eigen planning nog een kleine maand heeft om met de federale regering een beslissing te nemen over het geautomatiseerd stemmen. Uiteraard gaat ieders voorkeur naar een geautomatiseerd systeem, al was het maar om de stemmen te tellen. Heeft de regering plannen voor de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester? Beïnvloedt de poll in de krant de mening van de minister?

Ook de heer *Kurt De Loor* is benieuwd of er bij de volgende lokale en provinciale verkiezingen van 2012 overal elektronisch gestemd zal worden. Hij denkt dat het verplichten van de rits voor de eerste twee plaatsen de vrouwen geen goede dienst zal bewijzen. Het verkeerde vermoeden zal immers blijven bestaan dat die vrouwen niet verkozen zijn wegens hun verdiensten, bekwaamheid en inzet maar wegens de quota. De spreker juicht wel toe dat de minister maatregelen uitwerkt om de start van de nieuwe lokale beleidsperiode te vergemakkelijken, onder meer door nieuwe mandatarissen goed te informeren.

Mevrouw *Annick De Ridder*, commissievoorzitter, verklaart uit persoonlijke naam te spreken als ze zegt dat ze een tegenstander is van ritsprincipes en positieve discriminatie. Ze wil niet verkozen worden als excuustruus maar wegens haar kwaliteiten. Het lijkt er wel op dat het tegenwoordig een handicap is geworden om een jonge, autochtone, hetero man te zijn.

De heer *Marc Vanden Bussche* vindt informatiemomenten voor nieuwe lokale mandatarissen een te mager voornemen om de overgang tussen de bestuursperiodes vlot te laten

verlopen. Hij pleit onder meer voor een snellere machtsoverdracht aan de nieuwe burgemeester, nu liggen drie maanden tussen de verkiezing en de aanstelling. De manier waarop de machtsoverdracht gebeurt, is niet geregeld. Een mogelijkheid is om de nieuwe burgemeester onmiddellijk na zijn eedaflegging in december zitting te laten hebben in de gemeenteraad zodat hij voeling kan krijgen met zijn nieuwe taak. Ook voor de schepenen kan een dergelijke werkwijze uitgewerkt worden. Kortom, het lid vraagt betere overgangsmaatregelen voor de lokale mandatarissen.

De heer Marc Vanden Bussche vindt het principe dat de helft van een kieslijst van een ander geslacht moet zijn niet goed. Elke partij moet al eens een goede kandidaat of kandidate laten schieten omdat het evenwicht anders verstoord wordt.

De heer *Lieven Dehandschutter* meent dat het veralgemeend elektronisch stemmen zal afhangen van de middelen die de minister daarvoor in de wacht kan slepen.

De heer *Ward Kennes* merkt op dat de computers voor het elektronisch stemmen verouderd zijn. Daar moet iets aan gedaan worden.

2.6. Correct taalgebruik en stimuleren Nederlandstalig karakter Vlaamse Rand

De heer *Marnic De Meulemeester* meent dat het heikele punt in de Vlaamse Rand rond Brussel de niet-benoeming is van de drie burgemeesters die de taalwetten niet naleven. Voormalig Open Vld-minister Marino Keulen heeft de benoeming steeds consequent tegengehouden. Open Vld rekent erop dat minister Bourgeois, als N-VA-er, dat beleid minstens voortzet.

De heer *Joris Van Hauthem* stelt vast dat de minister in de Rand en de gemeenten met een bijzonder taalstatuut de Taalwet zal doen naleven. Maar hoe reageert hij als gemeenten Vlaamse decreten niet uitvoeren, zoals het jeugdwerkbeleidsplan, het Bibliotheekdecreet en dergelijke? Door hun rijkdom kunnen ze immers zonder de bijhorende subsidies. Zou men bij gebrek aan sancties in de desbetreffende decreten niet via het Gemeentefonds kunnen optreden? Op die manier zou minister Bourgeois binnen zijn eigen bevoegdheden kunnen optreden.

De spreker zal nog terugkomen op de benoeming van de drie kandidaat-burgemeesters in Kraainem, Wezembeek-Oppem en Linkebeek. De minister kondigt in de beleidsnota alvast aan dat hij hen voor de derde keer niet zal benoemen, wat goed is, maar hij moet verder gaan. Zij behouden ondertussen immers de bevoegdheden van waarnemend burgemeester. Het lid wijst er bovendien op dat de wel benoemde burgemeester van Sint-Genesius-Rode bij de organisatie van de laatste verkiezingen eveneens de geldende regels heeft overtreden. Zal de minister hier alsnog tegen optreden?

De heer *Marc Vanden Bussche* wijst de minister op zijn bevoegdheid een burgemeester buiten de gemeenteraad te benoemen als de andere kandidaten niet aan de voorwaarden voldoen.

De heer *Lieven Dehandschutter* is als N-VA-er blij met de strategische doelstelling over correct taalgebruik en de versterking van het Nederlands in de Vlaamse Rand.

2.7. Ondersteunende administratie voor lokale en provinciale besturen

De heer *Marnic De Meulemeester* verwijst naar het werkbezoek van 27 november 2009 dat de commissie bracht aan het beleidsdomein Bestuurszaken. Uit de toelichting door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bleek dat ze wel degelijk werk wil maken van de ondersteuning van lokale en provinciale besturen. In januari zal een ronde van Vlaanderen gehouden worden om de precieze inhoud van die ondersteuning in kaart te brengen. Dat is een positief aspect.

De heer *Lieven Dehandschutter* vindt het logisch dat de administratie een ondersteunende en geen betuttelende rol speelt.

2.8. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief

De heer *Jan Durnez* merkt op dat hij co-voorzitter is van een van de twee EGTS (Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking) waaraan Vlaanderen deelneemt. De regelgeving is Europees maar de Vlaamse rol is hier ervoor te zorgen dat de Vlaamse diensten in de concrete samenwerking kunnen instappen. Het gaat dan om wie wat zal financieren en wie aan de kar zal trekken.

De heer *Marc Vanden Bussche* kijkt uit naar de manier waarop de regering de Vlaamse rol tijdens het Europese voorzitterschap zal vervullen. Misschien kan de regering ook Europa beter bekend maken bij de Vlamingen. Het lid denkt bijvoorbeeld aan een dag van Europa. Dat zou ook de lokale verantwoordelijken doen nadenken over de rol die Europa voor hen kan spelen.

2.9. Gebruik van ICT en gegevensdeling

De heer *Jan Verfaillie* meent dat verhoogd ICT-gebruik inderdaad efficiëntiewinst kan opleveren. De CD&V-fractie juicht de idee toe dat overheden gebruikmaken van elkaars gegevens en pleit voor een vlotte realisering.

Ook mevrouw *Els Robeyns* merkt op dat e-government en informatisering kunnen zorgen voor efficiëntiewinsten. Het is belangrijk dat iedere minister daar aandacht aan besteedt. Het is echter jammer dat de beleidsnota het houdt bij vage, zij het goede principes. Een concreet plan van aanpak is er nog niet.

3. Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

3.1. Interne staatshervorming

De minister vond de bespreking verrijkend. Het klopt dat het programma ambitieus is en dat er veel werk op de commissie afkomt. De minister hoopt daarbij op een goede samenwerking. Wat de interne staatshervorming betreft, verwijst hij naar het regeerakkoord, ook al beseft hij dat sommigen verder willen gaan of andere accenten leggen. Hopelijk belet dat geen breed gedragen aanpak. De implementatie mag men verwachten vanaf de jaarwisseling 2010-2011, nadat een jaar aan studie en voorbereiding is gewijd.

De minister gaat dat doen in partnerschap met VVSG en VVP. Ze zijn al op de hoogte gebracht van de grote lijnen en beloofden tijdens dat gesprek om mee te werken. Zo spoort het werkschema dat de VVP op een studiedag presenteerde, effectief met het tijdschema van de minister. Een en ander zal neerkomen op een overdracht van bevoegdheden, middelen en personen in drie richtingen. Er zullen plussen en minnen zijn op diverse beleidsniveaus. De minister wil niet vooruitlopen op het plan van aanpak, maar kondigt toch al een gefaseerde benadering aan. Wat snel en kordaat kan, zal ook zo gebeuren, maar chaos moet vermeden worden.

De minister verklaart ook graag te willen ingaan op het voorstel van de commissievoorzitter om de hoofdlijnen tussentijds in de commissie te bespreken, op basis van een witboek of groenboek. Op die manier wordt ook een opeenvolging van disparate vragen om uitleg vermeden. Anderzijds mag zijn openheid voor suggesties niet tot een blokkering leiden, waarschuwt hij. Het regeerakkoord bindt de meerderheid immers op heel wat punten.

Minister Bourgeois ontmoet ook in kleine steden en gemeenten veel bestuurskracht, maar het ontbreekt hen vaak aan draagkracht. In de OESO gebeurt gemiddeld 24 percent van de overheidsuitgaven op lokaal vlak. België scoort veel lager met 14,1 percent. Zelfs een gecentraliseerd land als Frankrijk scoort beter met 20,2 percent. Denemarken haalt zelfs 63,3 percent, Zweden 44,8 percent, Nederland 33,5 percent.

Noch het vorige, noch het huidige regeerakkoord bevat plannen om te komen tot een grootschalige fusieoperatie. De minister verwacht zeker geen wonderen van de vrijwillige fusie. De stimulans is dat de gefuseerde gemeenten voor een bepaalde periode een bijdrage uit het Gemeentefonds ontvangen die meer is dan de optelsom van wat de gemeenten vooraf hadden. Maar het juiste bedrag staat nog niet vast. De minister zal dat met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zo snel mogelijk bepalen.

Denemarken heeft steden en gemeenten met een inwonersaantal van om en bij de 90.000, Nederland streeft naar 60.000. Daar rijst nu protest tegen. De omvang van de Nederlandse steden en gemeenten is nu al veel groter dan de Vlaamse met gemiddeld 12 tot 15.000 inwoners. Zonder grondige fusie is een tussenniveau nodig. Het regeerakkoord opteert er niet voor om de provincies als enige tussenniveau te behouden. De minister denkt trouwens dat dan grotere steden en gemeenten nodig zullen zijn of een ander tussenniveau dat dichter bij de mensen staat dan de provincie. Het kustgebied heeft immers heel andere kenmerken dan het stedelijke gebied in Zuid-West-Vlaanderen. Misschien vormt de provincie Limburg daar een uitzondering op.

De agglomeraties en federaties zijn een denkspoor. De minister wil in elk geval meer transparantie en meer democratie. In het ideale geval zou één stad of gemeente slechts deel uitmaken van één homogeen tussengebied. Dat zou leiden tot meer transparantie en democratie. Op het vlak van economie, sociaal beleid, veiligheidsbeleid, mobiliteit, ruimtelijke ordening, leefmilieu enzovoort zouden er op elkaar afgestemde verbanden ontstaan. Het zou de zaken ook vereenvoudigen voor burgemeesters en schepenen.

Stadsregionale samenwerking is een van de voorstellen voor de hervorming van het intermediaire niveau. Er is al kritiek op gekomen vanuit wetenschappelijke hoek. De minister streeft naar één nieuw principe van intermediaire samenwerking, maar de centrumsteden zullen allicht in een andere vorm willen samenwerken met omliggende gemeenten dan niet-centrumsteden.

De analyse is gebeurd: op het tussenniveau heerst een te grote verrommeling. Vereenvoudiging, transparantie, meer democratie moeten de uitgangspunten zijn. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden verrichten belangrijke taken. Voorheen waren dat taken van eerder praktische aard, bijvoorbeeld afval verbranden. Momenteel echter treden zij ook beleidsvormend op, bijvoorbeeld het milieubeleid uitstippelen. Dat zorgt voor een democratisch deficit. De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn momenteel immers de optelsom van meerderheden. Een goede oppositie houdt de geesten scherp, leidt tot dialoog. Voor de minister mag de vorm van intergemeentelijke verenigingen blijven, alleen is het nodig er minder over te houden en ze transparanter en democratischer te laten functioneren.

De gemeenteraden hebben heel wat bevoegdheden gedelegeerd: aan de autonome bedrijven, aan de colleges van burgemeester en schepenen, aan de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Het gemeentelijk niveau staat het dichtst bij de burger en moet dus zo democratisch mogelijk functioneren. Voor de minister hoeven er niet noodzakelijk agglomeraties of federaties te komen, hij staat open voor andere oplossingen. Grondwetspecialisten zijn het er trouwens niet over eens of Vlaanderen aan de gemeentegrenzen kan tornen.

3.2. Sterke en verantwoordelijke besturen (samenwerking, gemeentelijke financiën, fiscaal pact, externe audit enzovoort)

De beleidsnota verzekert continuïteit op het vlak van gemeentefinanciën en het Gemeentefonds. Bepaalde aspecten van de lokale fiscale pacten lopen inderdaad ten einde. De extra Eliacompensatie stopt, de gewone Eliacompensatie blijft behouden. Het lokaal fiscaal pact remt de fiscaliteit voor de duur van het pact. De minister voelt zich niet geroepen om nu via een circulaire de gemeenten op te roepen om bepaalde aspecten ervan te blijven respecteren. Dat is een inbreuk op de gemeentelijke autonomie die zowel in het regeerakkoord als in de beleidsnota gehonoreerd wordt. In een democratie is de kiezer de beste sanctie. In 2012 zal de kiezer het gemeentebestuur beoordelen, ook over een eventuele belastingverhoging. De regering heeft geen pasmunt meer om een akkoord te sluiten, dus kan elke gemeente er zelf over beslissen. De regering zal ter zake dus de gemeentelijke autonomie respecteren.

Gelet op de crisis moeten ook de steden en gemeenten hun efficiëntie evalueren. Sommigen doen dat al goed, anderen minder. De Vlaamse Regering doet alvast een inspanning van één miljard euro terwijl elders bespaard moet worden. Het is niet mogelijk op dit moment meer te doen.

De minister beaamt dat in de verdeling van het Gemeentefonds scheeftrekkingen zitten. Steden als Antwerpen of Gent halen 35 tot 40 percent van hun middelen uit dat fonds, terwijl het gemiddeld voor de gemeenten maar 20 percent is. De meeste gemeenten halen slechts tussen de tien en de twintig percent van hun inkomsten uit het Gemeentefonds. De minister weet uit ervaring dat dergelijk fonds zonder bijkomende middelen niet grondig te hervormen is. Kleinere scheeftrekkingen zijn wel weg te werken, bijvoorbeeld de grote schommelingen in de middelen ten gevolge van het aantal geboorten in kansarme gezinnen in een gemeente.

Een grondige hervorming van het Gemeentefonds ziet de minister eerder op termijn plaatsvinden. Dat vergt een basisfinanciering, een herverdeling van de middelen en de invoering van kwalitatieve criteria. De minister heeft een hervorming van het Gemeentefonds niet als verworven vermeld in de beleidsnota. Hij wil wel de mogelijkheden van verschillende criteria onderzoeken. De resultaten van de studie PricewaterhouseCoopers zullen aan de parlementsleden bezorgd worden.

De minister heeft aan het Rekenhof en aan de Interne Audit van de Vlaamse Administratie gevraagd om een voorstel over een single audit te maken. Anderen zijn daar ook mee bezig, maar het is niet eenvoudig, ook niet voor de steden en gemeenten. Het decreet neemt echter andere opties. Een doorgedreven jaarlijkse controle vergt legers van mensen en zal veel kosten.

Het decreet legt op dat Vlaanderen en de steden en gemeenten de kosten ervan delen. Dus komt het erop aan de kosten zo laag mogelijk te houden. Er zullen controles komen op de output, maar Vlaanderen zal ook toestaan dat de steden en gemeenten onderling benchmarken. Daarvoor komt er een databank bij het agentschap met de fiscaliteit, de personeelsbezetting, de middelen, de output enzovoort van de gemeenten. De vergelijkingsgrond is ook voor de burger een goede zaak.

Beide hervormingen hangen samen: meer vrijheid en verantwoordelijkheid maar anderzijds andere controles dan het louter controleren van de rekeningen. Het CAG krijgt daar een rol in. Dat is ook het gevolg van een regeringskeuze: kleinere kabinetten, dus meer verantwoordelijkheid voor de ambtenaren. De minister begrijpt dat sommigen de amb-

tenaren-generaal niet verdenken van een te grote liefde voor het lokale niveau, maar het regeerakkoord beslist. De regering geeft de opdracht aan het CAG om zorg te besteden aan de gedeconcentreerde diensten. Het is immers de bedoeling het interbestuurlijke veld te hervormen, maar het Vlaamse niveau komt ook horizontaal tussenbeide met zijn sectoraal beleid, met zijn gedeconcentreerde diensten. Dat leidt tot fricties en frustraties. De minister zal het CAG vragen om er, in de lijn van het regeerakkoord, werk van te maken. Voor een audit zijn nieuwe software en heel wat personeel nodig. Daarvoor zijn er momenteel geen middelen.

Wat betreft de fusie tussen OCMW en gemeente, zegt de minister dat er in elke partij voorstanders zijn van autonome en voorstanders van geïntegreerde OCMW's. Integratie betekent enkel dat de beleidsbeslissingen ook door de gemeenteraad genomen worden. Twee derde van de gemeenten hebben ervoor gekozen om de voorzitter lid te laten zijn van het college van burgemeester en schepenen, zodat het debat over de politieke keuzes van het OCMW veel meer publiek gevoerd wordt. In het regeerakkoord staat dat de regering de integratie financieel zal stimuleren. De zin is zorgvuldig geformuleerd, een echte fusie is immers niet mogelijk maar beide organen kunnen wel tot grote synergie komen. Heel wat steden en gemeenten plannen al ingrepen zoals een eenvormige ICT, één personeelsdienst, één logistieke dienst voor gemeente en OCMW. Sommige denken er ook aan om één secretaris of één financieel beheerder voor beide aan te stellen. Dat neemt niet weg dat de individuele hulpverlening, een deel van de OCMW-werking, gescheiden zal blijven. Voor de overige aspecten rekent de minister op de groeiende samenwerkingsdynamiek op het terrein.

De minister vindt personele mobiliteit zeer belangrijk. Hij wil horizontale mobiliteit, bijvoorbeeld tussen de gemeente en het OCMW, maar ook verticale mobiliteit, bijvoorbeeld van gemeentelijk naar provinciaal of Vlaams niveau en omgekeerd. Dat kan alleen maar bijdragen tot een betere motivatie van de personeelsleden.

De minister stelt dat op 12 oktober 2009 een ontwerp van aanvullende pensioenregeling is ondertekend. Hij heeft echter het voorontwerp van akkoord nog niet bekrachtigd omdat een en ander nog moet worden uitgeklaard. Het huidige sociaal akkoord loopt tot 2013. In principe worden akkoorden voor twee jaar afgesloten. Een akkoord voor de volledige bestuursperiode is voor iedereen beter, maar voor een langere looptijd moeten alle partners akkoord gaan.

Inzake de kerkfabrieken stelt de minister dat het voorbereidende werk niet tot zoveel resultaten heeft geleid. Nederland staat verder, daar zijn er voorbeelden van geslaagde desaffectatie. Vlaanderen kent er zo maar een paar. De heer Sauwens heeft er terecht op gewezen dat steden en gemeenten meer dan 65 miljoen euro in de kerkfabrieken investeren terwijl het aantal praktiserende gelovigen daalt. Ook de Vlaamse overheid investeert 40 miljoen euro, voornamelijk in beschermde kerkgebouwen. Er staan ook heel wat kerken op de lijst om beschermd te worden. De minister wil op een serene manier overleggen met de kerkelijke overheid. Hij wil zeker niet bruuskeren. Herbestemming of sloop is alleen mogelijk na desaffectatie. De situatie is heel anders in een dorp met één kerk dan in een gemeente of stad met meerdere kerken. Als de kerk een beschermd monument is, kan ze niet gesloopt of verbouwd worden. Dan zijn alleen herinrichting en herbestemming mogelijk.

De minister bevestigt dat het decreet bepaalt dat meer dan de helft van de leden in de raad van bestuur van een gemeentelijke EVA uit gemeenteraadsleden moet bestaan. In de algemene vergadering moet de gemeente steeds over de meerderheid van stemmen beschikken. Door aan de vertegenwoordigers van de gemeente in de algemene vergadering meerdere stemmen toe te kennen, is daar in sommige gevallen een creatieve oplossing voor gevonden die toch de wet respecteert. De minister deelt alleszins de zorg voor de betrokkenheid van het middenveld.

Het is de bedoeling de voogdij over intergemeentelijke samenwerking toe te vertrouwen aan het agentschap. De regeringscommissaris is trouwens al met pensioen. Een persoon is ook niet in staat om alle intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te controleren. Hij kan ook niet altijd ter beschikking zijn voor dringende vragen of andere kwesties.

Wat de erediensten betreft, heeft de minister nog een nieuwe aanvraag van de protestantse kerk in Houthalen en de islamgemeenschap in Gent. Hij heeft een onderhoud gehad met de Moslimexecutive die nog een aantal dossiers voorbereidt. De minister heeft een aanvraag die niet in orde was, geweigerd. Het is de regel dat decreten korte tijd na de goedkeuring geëvalueerd worden om na te gaan of er bijstellingen nodig zijn. Dat geldt ook voor het decreet op de erediensten. Eigenlijk is decreetsevaluatie een taak van het parlement.

3.3. Volwaardig partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus – planlastvermindering

In het kader van het partnerschap over de grenzen van de beleidsniveaus en de bestuursdomeinen heen, zullen werkgroepen worden georganiseerd in samenwerking met de VVSG en de VVP.

Wat de planlastvermindering betreft, is het de bedoeling om slechts één legislatuurplan te vragen van de lokale besturen. Dat zorgt voor meer vrijheid en verantwoordelijkheid voor de gemeentebesturen. Dat betekent niet dat plannen overbodig wordt. Er is echter een wezenlijk verschil met de huidige betutteling, waarbij een oordeel geveld wordt over die plannen. Steden en gemeenten beschikken over professionele bestuurders, daarenboven houdt de oppositie de vinger aan de pols. Daarom volstaat een legislatuurplan. Dat is wel gekoppeld aan controle via de audit. Die is echter duur, want behelst immers niet alleen de financiële controle, maar ook de controle van processen. De minister verwijst in dit verband naar zijn voornemens met betrekking tot de single audit.

De minister verklaart dat het zeker de bedoeling is om bij de hervorming van de intergemeentelijke samenwerking ook de interbestuurlijke samenwerking aan te pakken.

Hij bevestigt dat het specifieke toezicht inderdaad zal verminderen. Dat is inherent aan het regeerakkoord. Er komt meer algemeen toezicht, maar dan in een vorm met zo weinig mogelijk goedkeuringsvoogdij.

Ambtenaren in de gedeconcentreerde diensten moeten de partner zijn van de gemeentebesturen, ze moeten oplossings- en klantgericht werken. Ze mogen zich bijvoorbeeld niet beperken tot het afkeuren van een dossier, maar moeten de lokale besturen helpen om een correcte aanvraag in te dienen. Voor ruimtelijke ordening en erfgoed is er nu een driepartijenoverleg. De minister wil dat ook voor andere sectoren.

3.4. Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen

De minister heeft in zijn inleiding en in antwoord op een vraag om uitleg van de heer Verfaillie de geautomatiseerde stemming al behandeld. Hij overlegt met de federale overheid om ervoor te zorgen dat er maar één investering in computers en software nodig is. De federale minister heeft de leiding van de operatie en moet een BAFO vragen. Na dat aanbod moet er een keuze worden gemaakt voor een prototype. De tijd dringt inderdaad, maar de zaak ligt niet in handen van de Vlaamse minister.

De raadsleden worden op heel wat manieren beter ondersteund dan voorheen. Het agentschap heeft in samenwerking met de VVSG boekjes gemaakt met titels als 'Hoe bestuur ik mijn gemeente?', 'Hoe bestuur ik mijn OCMW?'. Er zijn vormings- en instructiedagen voor de nieuwe gemeenteraadsleden. Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur staan de regelgeving en antwoorden op veelgestelde vragen. Een oppositielid kan

ook rechtstreeks aan de administratie vragen stellen. Tot slot is er ook het klachtenrecht bij de minister, bij het agentschap, bij de gouverneur.

Het Gemeentedecreet bepaalt dat het bestuur na de verkiezingen blijft zitten tot het nieuwe aantreedt. Zeker als er een nieuwe coalitie aan de macht komt, zijn die drie maanden een onwezenlijke periode. De nieuwe coalitie heeft echter tijd nodig om afspraken te maken en een beleidsnota op te stellen. De burgemeester moet worden voorgedragen, er moet een onderzoek gebeuren, er moet advies komen van het parket. Er kunnen ook klachten zijn tegen de verkiezingen, onder meer bij de raad voor verkiezingsbetwistingen. De tussenperiode is dus wel degelijk nuttig. Ook op regionaal en federaal vlak behandelt de zittende regering de lopende zaken tot de nieuwe regering gevormd is. De minister is bereid de duur van de overgangsperiode te herbekijken, desondanks blijft er een tussenperiode nodig.

Wat de indeling in districten bij de provincieraadsverkiezingen betreft, verwijst de minister naar het regeerakkoord dat duidelijk is: minimum zes provincieraadsleden per kiesdistrict met een beperking van het aantal verkozenen.

3.5. Benoeming kandidaat-burgemeesters

De minister zal de drie kandidaat-burgemeesters van Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem niet benoemen. Hij onderzoekt alle mogelijke oplossingen. Hij onderzoekt daarenboven of het Gemeentefonds kan optreden tegen gemeenten die obstinaat weigeren de wet toe te passen. De wet toepassen kan trouwens ook een kwalitatief criterium worden.

3.6. Binnenlands Bestuur in Europees en internationaal perspectief

Om de lokale besturen meer te betrekken bij Europa, lijkt het de minister beter het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (vleva) bekender te maken dan een dag van Europa te organiseren. De minister heeft de indruk dat heel wat gemeentebesturen niet weten dat er een verbindingsagentschap bestaat waar de steden en gemeenten een beroep op kunnen doen.

Vlaanderen heeft bij de Raad van Europa aangekondigd de EGTS te zullen evalueren. De andere landen hebben die mededeling positief onthaald. Vlaanderen is op dit vlak koploper en trekker van dit experiment.

3.7. Gebruik van ICT en gegevensdeling

De minister verklaart dat er op het vlak van ICT nog veel werk is. In sommige gemeenten zijn de computersystemen van de gemeentediensten en de OCMW's zelfs niet compatibel, laat staan dat ze al kunnen aansluiten op de databanken van de Vlaamse overheid. Op het Vlaamse niveau zijn er al een aantal projecten gestart, onder meer voor een elektronische bouwvergunning. Het is de bedoeling om in deze regeerperiode ook op het provinciale en lokale niveau een en ander te digitaliseren. Het komt erop aan de steden en gemeenten goed in te lichten waar ze oog voor moeten hebben bij nieuwe aankopen zodat hun systemen compatibel zijn met die van de andere diensten en beleidsniveaus.

4. Replieken van de commissieleden met antwoord van de minister

De heer *Bart Caron* vindt dat het voorstel van de minister over agglomeraties en federaties nauw aansluit bij zijn idee over stadsregio's. De minister wil voorlopig provincies en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden behouden, maar het lid rekent erop dat de discussie nog zal rijpen.

De *minister* beaamt dat stadsregio's, agglomeraties, federaties namen zijn voor gelijkaardige fenomenen. Maar de minister wil vermijden dat een systeem alleen voor de steden geldt.

De heer *Bart Caron* stelt vast dat de kerkelijke overheid zich afwachtend opstelt bij het hergebruik van kerkgebouwen. Het is goed dat de Vlaamse overheid, als verantwoordelijke van de lokale besturen, het initiatief neemt om het gesprek te starten.

De *minister* antwoordt dat de gesprekken met de kerkelijke overheid over het hergebruik van oude kerken al gestart zijn. Hij heeft een brief geschreven naar kardinaal Danneels, die geantwoord heeft. Daarop heeft de minister een onderhoud gehad met bisschop Vangheluwe die verantwoordelijk is voor de kerkgebouwen in heel Vlaanderen. Allicht zal er een werkgroep opgericht worden. Die zal op een serene en respectvolle manier de herbestemming bespreken maar ook de praktische consequenties ervan beschouwen.

De heer *Bart Caron* vindt dat bij het afschaffen van de koppelsubsidies de opdracht waarvoor de subsidies bestemd zijn, niet in het gedrang mag komen. Voor monumentenzorg bijvoorbeeld zijn er andere afspraken gemaakt, maar dat mag niet leiden tot een gebrekkig onderhoud van de monumenten.

De *minister* verklaart dat het afschaffen van koppelsubsidies de subsidies voor de materie inderdaad niet mag doen dalen.

De heer *Bart Caron* stelt vast dat het Vlaamse niveau de raadsleden ondersteunt, maar het Gemeentedecreet bevat geen afdwingbare regels die de lokale besturen verplichten om hun raadsleden te steunen. Raadsleden van centrumsteden moeten heel wat inspanningen leveren om hun taken naar behoren uit te voeren. Sommige centrumsteden bieden een goede ondersteuning, andere veel minder. Het lid suggereert de minister om eens na te denken over een betere werkwijze. Het verbetert immers de kwalitatieve democratische controle op een bestuur.

De *minister* antwoordt dat bepaalde steden en gemeenten de vormingsdagen voor de nieuwe raadsleden betalen. De raadsleden hebben recht op de mededeling van de collegebeslissingen. De minister wil ervoor zorgen dat de stukken van de gemeenteraden ter beschikking van de raadsleden gesteld worden zodat ze niet meer zelf hoeven te kopiëren.

De heer *Marnic De Meulemeester* begrijpt dat de fusie van gemeenten en OCMW's beperkt zal blijven tot verregaande samenwerking. Iedereen wil sterke lokale besturen, maar bijkomende taken vergen middelen en mensen. Het lid drukt nogmaals de vrees uit dat de lokale besturen, na het einde van het lokale fiscale pact, de belastingen zullen verhogen. Open Vld vraagt dat de regering toch op een of andere manier, eventueel via een aanbeveling, laat merken dat het einde van het pact geen reden is om de belastingen te verhogen. Dat zou zeker gezien de penibele sociaaleconomische toestand, een slechte zaak zijn voor gezinnen en bedrijven.

De *minister* verklaart dat hij wat dit betreft niet veel kan doen. Hij oppert de mogelijkheid om in de volgende beleidsbrief te schrijven dat het niet de bedoeling is dat de gemeenten hun belastingen verhogen als het fiscaal pact afloopt. Meer kan hij echter niet doen.

De heer *Marnic De Meulemeester* herinnert de minister eraan dat Open Vld al jaren geleden de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester voorstelde. Uit een recente enquête van het Nieuwsblad blijkt nu dat 77 percent van de bevolking daar ook achter staat. Wat is het standpunt van de minister?

Mevrouw *Annick De Ridder* wijst de minister erop dat in tegenstelling tot de vorige regeerperiode de geesten nu wel rijp zijn. Het was het geschikte moment om de rechtstreekse burgemeestersverkiezing in het regeerakkoord te schrijven.

Ook mevrouw *Karin Brouwers* wil graag weten wat de minister denkt over de rechtstreekse verkiezing van de burgemeester.

De *minister* begrijpt dat heel veel mensen de burgemeester rechtstreeks willen verkiezen maar de rechtstreekse verkiezing maakt geen deel uit van het regeerakkoord, dus zal het in deze regeerperiode niet goedgekeurd geraken, tenzij alle meerderheidspartijen het plotsklaps eens zouden worden. De minister waarschuwt dat Vlamingen evenzeer gehecht zijn aan het meerpartijensysteem en dat is hoogst moeilijk verenigbaar met een rechtstreeks verkozen burgemeester. De minst slechte oplossing zou een verkiezing in twee rondes zijn, maar daarbij is er nog altijd geen oplossing voor de zogenaamde ‘cohabitation’, namelijk een situatie waarbij een burgemeester moet besturen met een gemeenteraad waarin zijn partij niet in de meerderheid zit en een schepencollege waarin zijn partij niet vertegenwoordigd is.

5. Met redenen omklede moties

Tot besluit van de bespreking van de beleidsnota werden met redenen omklede moties aangekondigd door:

- de heer Marnic De Meulemeester;
- de heer Bart Caron;
- de heer Joris Van Hauthem;
- de heren Kurt De Loor en Ward Kennes.

De voorzitter,

Annick DE RIDDER

De verslaggevers,

Karin BROUWERS

Marnic DE MEULEMEESTER